

I. ЗАКОН ВІД 12 БЕРЕЗНЯ 2022 Р. про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території тієї держави

1. СПЕЦІАЛЬНИЙ ЗАКОН, А ТАКОЖ ТЕ, ЧОГО ВІН СТОСУЄТЬСЯ

Закон від 12 березня 2022 р. «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території тієї держави» («Законодавчий вісник», п. 583) (що має також назву: «Спеціальний закон») визначає **особливі правила щодо легалізації перебування:**

- громадян України, які прибули на територію Республіки Польща безпосередньо з території України у зв'язку із бойовими діями на території тієї держави, а також

- громадян України, які мають Карту поляка, і які разом із найближчими родичами – з приводу бойових дій – прибули на територію Республіки Польща.

Правила щодо громадян України поширюються також на чоловіка/дружину громадянина України (без українського громадянства), якщо він/вона прибули до Польщі безпосередньо з території України у зв'язку із бойовими діями на території тієї держави.

У законі визначено також:

- 1) особливі правила **доручення виконання роботи** громадянам України, які перебувають легально на території Республіки Польща;
- 2) допомогу, що громадянам України надають воєводи, органи місцевого самоврядування, а також інші суб'єкти;
- 3) засади утворення Фонду Допомоги з метою фінансування або додаткового фінансування проектів, утворених з метою допомоги громадянам України;
- 4) деякі права громадян України, чиє перебування на території Республіки Польща вважається легальним;
- 5) особливі правила **продовження періодів легального перебування** громадян України, а також терміну чинності виданих громадянам України документів, що стосуються в'їзду та перебування на території Республіки Польща;
- 6) деякі права громадян Польщі і громадян України, які є студентами, викладачами вишів або науковими працівниками, які в'їжджають з території України;
- 7) особливі заходи, що стосуються освіти, виховання і опіки над дітьми і учнями, які є громадянами України, зокрема дії, що виконуватимуть органи місцевого самоврядування з метою виконання освітніх завдань;
- 8) особливі правила організації роботи вищих навчальних закладів у зв'язку із необхідністю гарантувати місця для студентів, які є громадянами України;

9) особливі правила, що стосуються початку та ведення **підприємницької діяльності** громадянами України, які перебувають легально на території Республіки Польща.

2. ЛЕГАЛЬНЕ ПЕРЕБУВАННЯ у РП – перебування визнається легальним на підставі Ст. 2, абзаци 1 і 2 Спеціального закону для громадян України, які мають намір залишитися на території Республіки Польща

1. Якщо громадянин України, який прибув на територію Республіки Польща **безпосередньо** з території України у зв'язку із бойовими діями на території тієї держави, **в'їхав легально на територію Республіки Польща в період, що почався 24 лютого 2022 р. і перебуватиме до дня, вказаного у правилах, визначених на підставі Ст. 2, абзац 4 спеціального закону, а також повідомляє про намір залишитися на території Республіки Польща, його перебування на цій території вважатиметься легальним впродовж 18 місяців, починаючи від 24 лютого 2022 р.**

Легальним вважається також перебування дитини, яка народилася на території Республіки Польща. Йдеться про дитину матері, яка є громадянкою України, і якої стосуються вищенаведені положення. Період легального перебування дитини такий самий, як її матері.

УВАГА:

Вищенаведені докладні положення, що стосуються легального перебування у Польщі на підставі Ст. 2, абзаци 1 і 2 Спеціального закону, **не застосовуються** щодо:

1) громадян України, які отримали у Польщі:

- a) дозвіл на постійне проживання,
- b) дозвіл на проживання у якості довготермінового резидента Європейського Союзу,
- c) дозвіл на тимчасове проживання,
- d) статус біженця,
- e) додатковий захист,
- f) дозвіл на толерантне перебування;

2) громадян України, які:

- a) подали у Республіці Польща клопотання про надання міжнародного захисту або тих громадян України, від імені яких було подано такі клопотання,
- b) повідомили про намір подати клопотання про надання міжнародного захисту у Республіці Польща, на підставі Ст. 28, абзац 1 або Ст. 61 абзац 1 Закону «Про надання іноземцям захисту на території Республіки Польща» («Законодавчий вісник» за 2021 р., п. 1108 з наступними змінами). Йдеться також про особи, які мають намір про це повідомити.

Якщо громадянин України відкличе клопотання про надання міжнародного захисту або повідомлення про намір подати таке клопотання, стосовно цього громадянина України застосовуватимуться положення Спеціального закону щодо легального перебування у Польщі.

3. ДОЗВІЛ НА В'ЇЗД НА ТЕРИТОРІЮ РП – продовження легального перебування громадян України, які перебувають у Польщі (див. Ст. 44 спеціального закону)

Незалежно від того, що становить підставу легального перебування (див. Ст. 2, абзац 1 і 2 Спеціального закону), відповідно до Ст. 44 спеціального закону, перебування громадянина України, якому комендант Прикордонної служби (вздовж усього кордону Республіки Польща з Україною) дозволив в'їхати на територію Республіки Польща на підставі Ст. 32, абзац 1 Закону «Про іноземців» (йдеться про згоду на перебування, що триватиме не більше 15 днів), перебування громадянина України **вважатиметься легальним впродовж 18 місяців**.

4. ЗАВЕРШЕННЯ ПЕРІОДУ ЛЕГАЛЬНОГО ПЕРЕБУВАННЯ

Останній день періоду, впродовж якого можливий легальний в'їзд громадянина України безпосередньо з території України на територію Республіки Польща (йдеться про громадянина, який повідомив про намір залишитися на території Республіки Польща і тягне за собою те, що його перебування на території РП вважатиметься легальним) Рада міністрів визначить у окремому розпорядженні.

5. ВТРАТА ПРАВА НА ЛЕГАЛЬНЕ ПЕРЕБУВАННЯ у РП в результаті виїзду

Виїзд громадянина України з території Республіки Польща **на період, що перевищуватиме 1 місяць, позбавить його права** на легальне перебування у РП відповідно до того, що викладено у Ст. 2, абзац 1 спеціального закону.

6. ПРАВО НА В'ЇЗД І ПЕРЕБУВАННЯ НА ЗАГАЛЬНИХ ЗАСАДАХ

Право на легальне перебування відповідно до Ст. 2, абзац 1 Спеціального закону не залежить від інших прав на в'їзд та перебування на території Республіки Польща, що виникають з законодавства.

7. КЛОПОТАННЯ ПРО НАДАННЯ ПЕРСОНАЛЬНОГО НОМЕРА PESEL, що подається, починаючи від 16 березня 2022 р.

1. На підставі Спеціального закону введено особливу процедуру отримання персонального номера PESEL. Йдеться про номер у загальній системі електронного обліку населення (поль. Numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności), що

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

обговорюється у Ст. 15 Закону «Про облік населення». Номер PESEL надаватиметься громадянам України, чиє перебування на території Республіки Польща вважається легальним на підставі Спеціального закону. Номер PESEL надається після подачі **клопотання – у будь-якому виконавчому органі гміни (йдеться про муніципалітет міста або управління гміни у тій чи іншій місцевості)** на території Республіки Польща.

Отримання номера PESEL необхідне для того, щоб користуватися **різноманітною державною допомогою та послугами, що надаються у Польщі**.

Клопотання про надання номера PESEL – за тією процедурою – можна подавати, **починаючи від 16 березня 2022 р.**

2. Клопотання про надання номера PESEL подається особисто у будь-якому органі гміни.

Клопотання про надання номера PESEL можна скачати з сайту: <https://www.gov.pl/web/gov/uzyskaj-numer-pesel-oraz-profil-zaufany-usluga-dla-obywateli-ukrainy>.

Від імені особи, яка не є правоздатною або правоздатність якої обмежена, клопотання про одержання номера PESEL подають: один з батьків; правовий опікун; судовий куратор; тимчасовий опікун, про якого йдеться у Ст. 25 спеціального закону або особа, яка фактично піклується про дитину.

До клопотання про надання персонального номера PESEL додається **фотографія**, що відповідає вимогам, викладеним у Ст. 29 Закону «Про документи, що засвідчують особу» від 6 sierpnia 2010 р. Орган гміни може надати можливість безкоштовного виконання фотографії.

Під час подачі клопотання про надання персонального номера PESEL від особи, якої стосується клопотання, беруть **відбитки пальців**.

Відбитків пальців не беруть:

- 1) від осіб, яким не виповнилося 12 років;
- 2) від осіб, від яких на даний момент неможливо взяти відбиток будь-якого пальця;
- 3) від осіб, від яких фізично неможливо взяти відбитки пальців.

3. Подача клопотання про надання номера PESEL не пізніше, ніж через 60 днів від дати візду на територію Республіки Польща **необхідна**, якщо йдеться про громадян України, які в'їхали на територію Республіки Польща **безпосередньо** з території України у зв'язку із бойовими діями на території України. Йдеться про особи, чий **в'їзд** на територію Республіки Польща **не був зареєстрований комендантом Прикордонної служби під час проведення прикордонного контролю**.

Якщо **Головний комендант Прикордонної служби** зареєструє громадянина України на території Республіки Польща, він **прийме від нього клопотання про надання персонального номера PESEL**.

8. ІНШІ ІНФОРМАЦІЇ

Громадяни України, чиє перебування є легальним – на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2) спеціального закону – **вважаються особами, які користуються на території Республіки Польща тимчасовим захистом**. Це викладено у Ст. 106, абзац 1 Закону «Про надання іноземцям захисту на території Республіки Польща». Громадяни України, які одержали тимчасовий захист, **мають такі права, як викладені у Спеціальному законі**.

Якщо йдеться про тимчасовий захист, що одержав громадянин України, чиє перебування вважається легальним – на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2) спеціального закону – **щодо нього не застосовуються положення** розділу 3, частини III Закону «Про надання іноземцям захисту на території Республіки Польща» від 13 червня 2003 р. Йдеться про положення останнього закону, що стосуються тимчасового захисту іноземців.

Отримання тимчасового захисту на території Республіки Польща не виключає можливості отримання тимчасового захисту на території іншої держави-члена ЄС. У цьому пункті йдеться про особи, яких стосується положення Ст. 2, абзац 1 і 2 Виконавчого рішення Ради (ЄС) № 2022/382 від 4 березня 2022 р. У ньому стверджується масовий наплив переселенців з України у розумінні Ст. 5 Директиви 2001/55/WE, що тягне за собою надання тимчасового захисту («Офіційний щоденник ЄС» № L 71, від 4.3.2022, стор. 1–6), залежно від здатності держав прийняти в себе те чи інше число переселенців/біженців. Держава ЄС, що – після Польщі – прийме до себе переселенця/біженця, водночас бере на себе зобов'язання щодо тимчасового захисту тієї особи.

9. ТИМЧАСОВИЙ ОПІКУН

Неповнолітнього громадянина України, який перебуває на території Республіки Польща без нагляду дорослих осіб (які – відповідно до законодавства Республіки Польща – несуть за нього відповідальність) представляє тимчасовий опікун. Він піклується про цього неповнолітнього та його майно.

Тимчасовий опікун – якщо під час його призначення не визначено інакше його прав та обов'язків – **уповноважений представляти неповнолітню особу, а також піклуватися про неї та її майно**. Тимчасовий опікун повинен одержувати дозвіл Опікунського суду з усіх важливих справ, що стосуються особи або майна неповнолітнього.

Нагляд за дотриманням прав і обов'язків тимчасового опікуна ведеться з боку центру соціальної допомоги або центру соціальних послуг. Це може бути також інша організаційна одиниця, вказана війтом, бургомістром, мером міста відповідно до місця перебування неповнолітнього.

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Тимчасового опікуна **призначає опікунський суд**, відповідно до місця перебування неповнолітнього. Він вибирає його, перед усім, з посеред близьких і далеких родичів, а потім – з посеред інших осіб, які можуть відповідним чином виконувати обов'язки опікуна. Для декількох неповнолітніх осіб суд може призначити одного опікуна, якщо немає суперечності між їх інтересами. Тимчасовим опікуном рідних братів і сестер призначають – якщо це можливо – одну і ту ж особу.

Розгляд справи про призначення опікуна відбувається **за поданням клопотання або за самостійним рішенням відповідних органів**.

Подати клопотання мають право:

- 1) Прикордонна служба;
- 2) війт, бургомістр, мер міста, староста повіту, маршал воєводства;
- 3) прокурор;
- 4) поліція;
- 5) керівники організаційних одиниць соціальної допомоги, що вказані у Ст. 6, п. 5 Закону «Про соціальну допомогу» від 12 березня 2004 р.;
- 6) представники міжнародних або неурядових організацій, що займаються надаванням допомоги іноземцям;
- 7) особа, яка фактично опікується неповнолітньою дитиною;
- 8) особа, яка фактично піклується про неповнолітню дитину від моменту її в'їзду на території Республіки Польща, а також опікується дитиною у день подачі клопотання;
- 9) інші особи або суб'єкти – відповідно до завдань, що виконують.

Суд розглядає справу негайно – не пізніше, аніж **впродовж 3 днів від дати отримання клопотання або інформації** про необхідність призначення тимчасового опікуна. Копію рішення суд передає: сторонам у справі; відповідній установі до справ надання соціальної допомоги, а також надсилає до Головного коменданта прикордонної служби. Рішення про призначення тимчасового опікуна дитини набирає чинності негайно після його оголошення, а якщо суд не оголошував рішення – у момент його прийняття.

Під час розгляду справи про призначення тимчасового опікуна **не стягуються оплати**, а витрати несе Польська державна скарбниця. Під час розгляду справи про призначення тимчасового опікуна у справах, що не врегульовано на законодавчому рівні, застосовуються положення Закону «Громадянський кодекс» від 16 листопада 1964 р., за винятком Ст. 130.

У Спеціальному законі є також положення щодо **прийомних сімей**.

10. ВАЖЛИВІ ПРАВА, ВИКЛАДЕНІ У СПЕЦІАЛЬНОМУ ЗАКОНІ:

- РОБОТА

Громадянин України має право виконувати роботу на території Республіки Польща під час перебування відповідно до існуючих правил. Це можливо, якщо:

1) його перебування на території Республіки Польща вважається легальним на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2), або

2) він є громадянином України, який на території Республіки Польща перебуває легально

– якщо **суб'єкт, що доручає виконання роботи, впродовж 14 днів від дня, у який громадянин України розпочне роботу, повідомить Бюро з працевлаштування (відповідному до своєї юридичної адреси або адреси проживання) про те, що прийняв цього громадянина України на роботу. Повідомлення надсилається за допомогою сайту: praca.gov.pl.**

Міністр праці може видати відповідне розпорядження стосовно громадян України, про яких мова вище, тобто встановити відсоток громадян України щодо числа усіх осіб, які працюють на підприємстві/у фірмі. Беруться до уваги державна безпека і громадський лад, захист місцевих ринків праці, а також засада компліментарності працевлаштування іноземців стосовно числа громадян Польщі.

- РЕЄСТРАЦІЯ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ У БЮРО З ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ І ОТРИМАННЯ СТАТУСУ БЕЗРОБІТНОЇ ОСОБИ АБО ОСОБИ, ЯКА ШУКАЄ РОБОТУ

Громадянин України, про якого йдеться вище, може зареєструватися у Бюро з працевлаштування (це аналог українського Центру зайнятості) і отримати статус безробітного або особи, яка шукає роботу. Це викладено у Ст. 2, абзац 1, п. 2 або 22 Закону «Про промоцію працевлаштування та установи ринку праці» від 20 квітня 2004 р.

- ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Громадяни України, чиє перебування на території Республіки Польща вважається легальним – на підставі Спеціального закону або Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р. – можуть розпочинати і займатися **підприємницькою діяльністю на таких самих засадах, як польські громадяни**. Умовою є отримання громадянином України персонального **номера PESEL**.

Коли перебування підприємця – громадянина України – перестане бути легальним, прізвище підприємця викреслять з Центрального реєстру та інформатора про підприємницьку діяльність.

- ПРАВА НА ОТРИМАННЯ ДОПОМОГИ:

Громадянин України, який перебуває на території Республіки Польща, і його перебування вважається легальним на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2) Спеціального закону, має право на отримання:

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

- 1) **допомоги для сімей**, види якої перелічені у Законі «Про допомогу сім'ям» від 28 листопада 2003 р.,
- 2) **допомоги на виховання дітей**, про що йдеться у Законі «Про допомогу держави у вихованні дітей» від 11 лютого 2016 р., якщо він проживає на території Польщі разом з дітьми,
- 3) **допомоги «Гарний старт»**, що обговорюється у правилах, що оголошено на підставі Ст. 187а Закону «Про підтримку родини і прийомних сімей» від 9 червня 2011 р., якщо громадянин України проживає на території Республіки Польща разом з дітьми,
- 4) **сімейного опікунського капіталу**, про що йдеться у Законі «Про сімейний опікунський капітал» від 17 листопада 2021 р., якщо громадянин України проживає на території Республіки Польща разом з дітьми,
- 5) **додаткового фінансування з метою зменшення оплати за перебування дитини у яслах, дитячому клубі або під доглядом няні**, про що йдеться у Ст. 64ц, абзац 1 Закону «Про догляд за дітьми віком до 3 років» від 4 лютого 2011 р., якщо громадянин України проживає на території Республіки Польща разом з дитиною у цьому віці

– допомога виплачується відповідно до засад і процедури, визначеної у цих законах. Не застосовується вимога наявності документа, що засвідчує особу іноземця (поль. karta pobytu) із анотацією: «доступ на ринок праці».

Під час встановлення наявності права на отримання допомоги для сімей відповідно до доходів, визначається дохід на одну особу – відповідно до числа членів сім'ї. Якщо йдеться про громадян України, не беруться до уваги члени сім'ї, які – відповідно до інформації особи, яка подає клопотання – не проживають разом з нею на території Республіки Польща.

Допомога або додаткове фінансування, що виплачується на дитину, виплачується також тимчасовому опікунові дитини.

6) грошової і не-грошової допомоги з Фонду соціальної підтримки

Громадянин України, який перебуває на території Республіки Польща, і його перебування вважається легальним на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2) Спеціального закону, який внесений до реєстру (отримав номер) PESEL може отримати грошову і не-грошову допомогу, як це встановлено у Законі «Про соціальну допомогу» від 12 березня 2004 р.

Громадянин України, який легально перебуває на території РП, а член його сім'ї повернувся на територію України, може отримати грошову і не-грошову допомогу на засадах, що встановлено у Законі «Про соціальну допомогу» від 12 березня 2004 р.

7) одноразової грошової допомоги у розмірі 300 злотих

Громадянин України, чиє перебування на території РП вважається легальним на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2) Спеціального закону і якого внесено до реєстру PESEL, має право на отримання одноразової грошової допомоги у розмірі 300 злотих на особу. Це гроші на утримання у Польщі,

зокрема на покриття витрат на харчування, одяг, взуття, засоби особистої гігієни, а також на оплати за квартиру та комунальні послуги. Органом, що відповідає за виплату одноразової допомоги, є вїйт гміни, бургомїстр або мер міста відповідно до місця перебування громадянина України.

- ПРАВО НА ОТРИМАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Громадянин України, чиє перебування на території РП вважається легальним на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2) Спеціального закону, має прао отримати медичну допомогу, що надається на території РП. Йдеться про види медичної допомоги, що надається на таких самих засадах та у обсязі, як громадянам РП, які мають обов'язкове або добровільне медичне страхування. Це викладено у Законі «Про надання медичної допомоги, що фінансується з державного бюджету» від 27 серпня 2004 р. Вищенаведене не стосується санітарно-курортного лікування та курортної реабілітації, а також медичних виробів, що видаються громадянам Польщі, які мають медичне страхування у рамках програми охорони здоров'я, що координується відповідним міністром охорони здоров'я.

- ІНШІ ВИДИ ДОПОМОГИ:

Психологічна допомога, продуктова допомога, підтримка осіб з інвалідністю

Громадянин України, чиє перебування на території РП вважається легальним на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2) Спеціального закону:

- може отримати безкоштовну психологічну допомогу. Це гарантує вїйт гміни, бургомїстр або мер міста відповідно до місця перебування громадянина України,

- може отримати продуктову допомогу, що надається у рамках Європейського фонду допомоги нужденним людям.

Є також можливість передачі засобів з Державного фонду реабілітації осіб з інвалідністю, що обговорено у Ст. 47 Закону «Про професійну і соціальну реабілітацію, а також про працевлаштування осіб з інвалідністю» від 27 серпня 1997 р. Засоби можуть бути передані вищевказаним громадянам України на підставі програм, що затверджуються Наглядовою Радою Державного фонду до справ реабілітації осіб з інвалідністю.

- ІНШІ ПОЛОЖЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАКОНУ

Окрім цього, у законі викладено ряд положень, що стосуються: освіти, виховання та опіки; дітей і учнів, які є громадянами України; доступу до одержання вищої освіти, до робочих місць за деякими професіями, а також багато інших положень організаційного характеру.

11. ДОЗВІЛ НА ТИМЧАСОВЕ ПРОЖИВАННЯ на підставі Ст. 38 Спеціального закону

Громадянин України, чиє перебування на території Республіки Польща вважається або вважалося легальним, на підставі Ст. 2, абзац 1 (або 2) Спеціального закону, **подавши**

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

клопотання, може одержати, одноразово – на період до 3 років – дозвіл на тимчасове проживання. Відлік часу розпочинається у день прийняття рішення.

Щодо справ, неврегульованих у Спеціальному законі: якщо йдеться про вищевказаний дозвіл на тимчасове проживання, застосовуються положення Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р.

Громадяни України одержать **відмову** у видачі дозволу на тимчасове проживання за таких обставин:

- 1) якщо цього вимагатимуть справи захисту держави або державної безпеки, або захисту безпеки і громадського ладу;
- 2) дані громадянина України внесені до списку осіб, чиє перебування на території Республіки Польща є небажаним;
- 3) громадянин України подав клопотання, не дотримавшись максимального можливого терміну, що вказаний нижче.

Окрім обставин, наведених вище, під час розгляду справи про видачу дозволу на тимчасове проживання не беруться до уваги інші обставини.

Клопотання про видачу цього особливого дозволу на тимчасове проживання громадянин України подає не раніше, аніж через 9 місяців від дати в'їзду, про що йдеться у Ст. 2, абзац 1 (або 2) Спеціального закону. Термін подачі клопотання спливає через 18 місяців, починаючи від 24 лютого 2022 р.

Клопотання, подане раніше, аніж через 9 місяців від дати в'їзду, воєвода залишатиме без розгляду.

Дозвіл на тимчасове проживання видає воєвода – відповідно до місця проживання громадянина України у день подачі клопотання. Зміна місця перебування/проживання громадянина України і переїзд на територію іншого воєводства не тягне за собою зміни воєводи, який розглядатиме справу.

Вищенаведений дозвіл на тимчасове проживання громадянина України буде **відкликано**, якщо: цього вимагатимуть справи захисту держави або державної безпеки, або захисту безпеки і громадського ладу; дані громадянина України буде внесено до списку осіб, чиє перебування на території Республіки Польща є небажаним.

Рішення воєводи щодо дозволу на тимчасове проживання (отримання громадянином України або відкликання дозволу) є остаточним.

Громадянин України, який одержав вищенаведений дозвіл на тимчасове проживання, **має право працювати** на території Республіки Польща. При цьому не є необхідною наявність дозволу на роботу.

12. ОСОБЛИВІ ПРАВИЛА ПРОДОВЖЕННЯ ПЕРІОДІВ ЛЕГАЛЬНОГО ПЕРЕБУВАННЯ громадян України, які перебувають у Польщі (див. Ст. 42 і 44 Спеціального закону), а також додаткові ПРАВА

ВНУТРІШНІ ПОЛЬСЬКІ ВІЗИ

Якщо останній день періоду перебування громадянина України на території Республіки Польща – **на підставі внутрішньої польської візи** – припадає на період від 24 лютого 2022 р., **час перебування на підставі тієї візи, а також термін чинності тієї візи продовжується – відповідно до законодавства – до 31 грудня 2022 р.**

У закордонному паспорті громадянина України **не вміщуватиметься нова наклейка із візою**. У період, на який продовжено перебування, а також термін чинності візи, **не можна перетинати кордон РП**. Це не стосується водіїв, які є громадянами України і виконують міжнародні перевезення, як це викладено у Ст. 4, п. 2 Закону «Про дорожній транспорт» від 6 вересня 2001 р. Це не стосується також осіб, які виконують безкоштовні міжнародні перевезення (автостопом), як це викладено у Ст. 4, п. 6 цього Закону.

ДОЗВІЛ НА ТИМЧАСОВЕ ПРОЖИВАННЯ

Якщо останній день чинності **дозволу на тимчасове проживання**, виданого громадянину України припадає у період від 24 лютого 2022 р., термін чинності цього дозволу **продовжується – відповідно до законодавства – до 31 грудня 2022 р.**

ДОЗВІЛ НА В'ЇЗД НА ТЕРИТОРІЮ РП

Перебування громадянина України, яким комендант Прикордонної служби у пункті перетину кордону – на польсько-українському кордоні – дозволив в'їхати на територію Республіки Польща на підставі Ст. 32, абзац 1 Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р. (згода на в'їзд, що триватиме не довше 15 днів), вважається легальним впродовж 18 місяців.

ДОКУМЕНТИ, ЩО ЗАСВІДЧУЮТЬ ОСОБУ ІНОЗЕМЦЯ (ПОЛЬ. karty pobytu) ТА ІНШІ ДОКУМЕНТИ

Якщо останній день терміну чинності:

- 1) документів, що засвідчують особу іноземця (поль. karty pobytu),
- 2) польських документів, що засвідчують особу громадянина України,
- 3) документів «згода на толерантне перебування»

– виданих громадянам України, припадає у термін, починаючи від 24 лютого 2022 р., **відповідно до законодавства він продовжується на період 18 місяців.**

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Продовження терміну чинності цих документів **не є підставою для видачі або обміну цих документів**. У період, на який продовжено чинність документа, що засвідчує особу іноземця (поль. karta pobytu) особа, яка має такий документ, **не має права перетинати кордон РП**.

КОРОТКОТЕРМІНОВЕ ПЕРЕБУВАННЯ

Якщо останній день допустимого періоду перебування громадянина України на території Республіки Польща:

- 1) на підставі Шенгенської візи, що видано польським органом,
 - 2) на підставі візи, виданої іншою державою Шенгенської зони,
 - 3) на підставі документа, що дає право на перебування, вказаного у Ст. 1, абзац 2, літера а Розпорядження Європейської Ради (WE) № 1030/2002 від 13 червня 2002 р., у якому встановлено однаковий для усіх країн ЄС зразок документів, що дають право на перебування громадянам третіх країн («Офіційний щоденник» ЄС № L 157 від 15.06.2002, стор. 1, з наступними змінами). Йдеться про документ, виданий відповідним органом іншої держави Шенгенської зони або інший документ, що дає право на перебування, виданий органом тієї держави. Такий документ дає право на пересування територією інших держав Шенгенської зони,
 - 4) у рамках безвізового руху
- припадає на період, що почався 24 лютого 2022 р., а перебування **розпочалося до цього дня, воно вважається легальним впродовж 18 місяців**.

ТЕРМІН, У ЯКИЙ ГРОМАДЯНИН УКРАЇНИ ПОВИНЕН ЗАЛИШИТИ ТЕРИТОРІЮ РП, А ТАКОЖ ТЕРМІН ДОБРОВІЛЬНОГО ПОВЕРНЕННЯ

Якщо термін (вказаний у Ст. 299, абзац 6 Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р.), у який громадянин України повинен залишити територію Республіки Польща, припадає на період, що розпочався 24 лютого 2022 р., цей термін – відповідно до законодавства – продовжується на 18 місяців. У період, на який продовжено термін, не застосовуються положення Ст. 99, абзац 1, п. 9, Ст. 196, абзац 1, п. 5, а також Ст. 213, абзац 1, п. 6 Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р. Йдеться про відмову від початку розгляду справи про видачу дозволу на проживання.

Якщо термін добровільного повернення, вказаний у Ст. 315, абзац 1 Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р., визначений у рішенні, що накладає на іноземця зобов'язання до повернення, припадає на період, що розпочався 24 лютого 2022 р., цей період – відповідно до законодавства – продовжується на 18 місяців. У період, на який продовжено термін, не застосовуються положення Ст. 99, абзац 1, п. 8, Ст. 196, абзац 1, п. 4, а також Ст. 213, абзац 1, п. 5 Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р. Йдеться про відмову від початку розгляду справи про видачу дозволу на проживання.

РОБОТА

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Громадянин України має право працювати на території Республіки Польща у період перебування відповідно до існуючих правил. Йдеться про **громадянина України, який перебуває на території Республіки Польща легально**. Це можливо, якщо **суб'єкт, що доручає виконання роботи, впродовж 14 днів від дати прийому громадянина України на роботу**, повідомить Бюро з працевлаштування (це аналог українського Центру зайнятості), відповідному до місцезнаходження або місця проживання суб'єкта, про те, що прийняв громадянина України на роботу. **Повідомлення відбувається за допомогою сайту: praca.gov.pl**.

Міністр праці може видати відповідне розпорядження стосовно громадян України, про яких мова вище, тобто встановити відсоток громадян України щодо числа усіх осіб, які працюють на підприємстві/у фірмі. Беруться до уваги державна безпека і громадський лад, захист місцевих ринків праці, а також засада компліментарності працевлаштування іноземців стосовно числа громадян Польщі.

РЕЄСТРАЦІЯ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ У БЮРО З ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ І ОТРИМАННЯ СТАТУСУ БЕЗРОБІТНОЇ ОСОБИ АБО ОСОБИ, ЯКА ШУКАЄ РОБОТУ

Громадянин України, який перебуває на території Республіки Польща легально, може зареєструватися у Бюро з працевлаштування (аналог українського Центру зайнятості). Він може одержати статус безробітної особи або такої, яка шукає роботу. Це викладено у Ст. 2, абзац 1, п. 2 або 22 Закону «Про промоцію працевлаштування та установи ринку праці» від 20 квітня 2004 р.

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Громадяни України, чиє перебування на території Республіки Польща вважається легальним – на підставі Спеціального закону або Закону «Про іноземців» від 12 грудня 2013 р., – можуть розпочинати і займатися **підприємницькою діяльністю на таких самих засадах, як польські громадяни**. Умовою є отримання громадянином України персонального номера PESEL.

Коли перебування підприємця – громадянина України – перестане бути легальним, прізвище підприємця викреслять з Центрального реєстру та інформатора про підприємницьку діяльність.

II. Надання на території РП тимчасового захисту особам, про яких не йдеться у Законі «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території тієї держави» від 12 березня 2022 р.

Іноземці, про яких не йдеться у законі про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території тієї держави, але про яких йдеться у Ст. 2, абзац 1 і 2 Виконавчого рішення Ради (ЄС) 2022/382 від 4 березня 2022 р., де стверджується наявність масового напливу переселенців з України. Відповідно до Ст. 5 директиви 2001/55/WE, це тягне за собою надання тимчасового захисту («Офіційний щоденник ЄС» № L 71, від 4.3.2022, стор. 1–6) ті особи

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

можуть подати клопотання про **надання тимчасового захисту на території Республіки Польща**. Це можливо на підставі Закону «Про надання іноземцям захисту на території Республіки Польща» від 13 червня 2003 р.

Вищенаведене стосується деяких категорій громадян України, громадян третіх країн або осіб без громадянства, щодо яких не застосовуються положення Спеціального закону «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території цієї держави». Йдеться про особи, які були змушені покинути Україну, починаючи від 24 лютого 2022 р., тобто від дня вторгнення Збройних Сил Російської Федерації на територію України:

- a) громадяни України, які прибули на територію Республіки Польща не безпосередньо з України і водночас не мають Карти поляка;
- b) члени сім'ї громадян України, в яких немає українського громадянства, які проживали в Україні перед 24 лютого 2022 р., зокрема:
 - чоловік/дружина громадянина України, в якого немає Карти поляка, і який не прибув на територію Республіки Польща безпосередньо з території України,
 - інший член сім'ї громадянина України, в якого немає Карти поляка;
- c) особи без громадянства або громадяни третіх країн (не України), які до 24 лютого 2022 р. користувалися правом на міжнародний захист або мали рівноважний захист на території України;
- d) члени сімей осіб, перелічених у пункті c,
- e) особи без громадянства або громадяни третіх країн (не України), які можуть довести, що до 24 лютого 2022 р. вони легально перебували в Україні на підставі чинного дозволу на постійне проживання, виданого відповідно до українського законодавства; йдеться про особи, які неспроможні безпечно і спокійно повернутися до країни або регіону свого походження.

Членами сім'ї вважаються такі особи (йдеться про сім'ю, яка знаходилася і перебувала в Україні перед 24 лютого 2022 р.):

- a) чоловік/дружина;
- b) неповнолітні (і неodrжені) діти клопотальника або її/його чоловіка дружини, незалежно від того, чи ці діти народилися у шлюбі, поза шлюбом, а також чи вони прийомні;
- c) інші близькі родичі, які проживали разом із клопотальником під одним дахом у той час, коли виникли обставини, що призвели до масового напливу переселенців; йдеться про особи, які у час, що передував прибуттю до Польщі, були на повному або частковому триманні клопотальника.

ЧАС, У ЯКИЙ ТРИВАЄ ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

Тимчасовий захист надається на підставі та у межах, визначених у рішенні Ради Європейського Союзу впродовж періоду, встановленого у рішенні.

Період, на який вищенаведені групі іноземців одержують тимчасовий захист, становить **один рік**. Якщо захист не завершиться раніше, цей період продовжуватиметься автоматично на наступні 6 місяців, але не більше, ніж на один рік. Йдеться про ситуацію, коли впродовж року не буде усунуто перешкод щодо безпечного повернення іноземців до їх попереднього місця проживання.

ДОКУМЕНТ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ НАДАННЯ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ

Керівник Управління у справах іноземців видає – за вимогою клопотальника і безкоштовно – **довідку, що підтверджує надання тимчасового захисту**. Довідка дійсна до дня, у який спливає період, на який – відповідно до законодавства Європейського Союзу – іноземець одержав тимчасовий захист. Якщо – відповідно до законодавства Європейського Союзу – цей період буде продовжено, термін чинності довідки також продовжується відповідно до законодавства. Довідка становить єдиний доказ того, що вищенаведені групи осіб одержали тимчасовий захист на території Республіки Польща. У період чинності документа він підтверджує право власника цієї довідки на перебування на території Республіки Польща.

Іноземцю, який одержав тимчасовий захист, видають безкоштовну візу, якщо це необхідно для його в'їзду на територію Республіки Польща.

ВІДМОВА ВІД ПОЧАТКУ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ ПРО НАДАННЯ ІНОЗЕМЦЮ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ

Розгляду справи щодо надання іноземцю тимчасового захисту не буде розпочато, а іноземець одержить відмову, якщо у день подачі клопотання про одержання цього захисту він перебуватиме на території Республіки Польща відповідно до засад тимчасового захисту.

НЕПОВНОЛІТНІ БЕЗ ОПІКИ

Керівник Управління у справах іноземців звертається із клопотанням про встановлення опікуна для неповнолітнього, який не має опіки і залишився без нагляду дорослих. Керівник звертається до суду за місцем перебування вищезгаданої неповнолітньої особи.

До моменту визначення судом опікуна неповнолітньої особи, яка залишилася без нагляду дорослих, цю особу вміщують у спеціальному опікунсько-виховному закладі.

ДОПОМОГА

Особі, яка одержала тимчасовий захист і довідку, що підтверджує користування таким захистом, Керівник Управління у справах іноземців гарантує – за її вимогою – медичну допомогу, а також допомогу у вигляді проживання і харчування або грошову допомогу. Якщо керівник Управління не може надати допомогу у вигляді проживання і харчування, він надає грошову допомогу. Надання грошової допомоги відбувається відповідно до правил і процедури,

URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

викладених у Розділі 5, частини II Закону «Про надання іноземцям захисту на території Республіки Польща». Документ стосується допомоги іноземцям, які подали клопотання про надання міжнародного захисту.

Медична та інша допомога гарантується – за наявності фінансових засобів – у період не менше 2 місяців, але не довше, ніж становить термін чинності довідки.

Медична і інша допомога не надається, якщо іноземець отримує соціальну і медичну допомогу на підставі Розділу 5, частини II Закону «Про надання іноземцям захисту на території Республіки Польща». Документ стосується допомоги іноземцям, які подали клопотання про надання міжнародного захисту.

Іноземцю, який одержав тимчасовий захист, і який працює або займається підприємницькою діяльністю, Керівник Управління у справах іноземців гарантує медичну та іншу допомогу, беручи до уваги розмір доходів, що отримує іноземець.

РОБОТА, ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, ОСВІТА

Іноземець, який одержав тимчасовий захист, може працювати, не отримуючи дозволу на роботу. Може також займатися підприємницькою діяльністю на засадах, визначених у Законі «Про правила участі закордонних підприємців та інших осіб з закордону у господарському обігу на території Республіки Польща».

Перелічені вище групи іноземців мають право на отримання грошової та інших видів допомоги для безробітних осіб, а також мають право навчатися у школах та ВНЗ у Польщі.

ПОВЕРНЕННЯ НА БАТЬКІВЩИНУ

Коли сплине період, на який іноземець одержав тимчасовий захист, Керівник Управління у справах іноземців виконує відповідну роботу. Її метою є надання іноземцям можливості повернутися на батьківщину або на територію, з якої вони прибули.

ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ НА ТЕРИТОРІЇ ЦІЛОГО ЄС

Якщо іноземець одержав тимчасовий захист на території Республіки Польща, це не виключає можливості одержання такого захисту на території іншої держави-члена ЄС. Це стосується категорій осіб, які вказані у Виконавчому рішенні Ради (ЄС) № 2022/382 від 4 березня 2022 р. У цьому рішенні стверджується наявність масового напливу переселенців з України – відповідно до Ст. 5 Директиви 2001/55/WE, на підставі якої надається тимчасовий захист (див. «Офіційний щоденник ЄС» № L 71, від 4.3.2022, стор. 1–6). Отримання тимчасового захисту залежить від здатності держави ЄС прийняти переселенців до себе. Нова держава ЄС, яка прийме переселенця/біженця до себе, бере на себе зобов'язання, що пов'язані із наданням тій особі тимчасового захисту.